

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajski odbor SZDL Novo mesto – Izhaja vsak četrtek – Posamezna številka 15 din – LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej – Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 ameriške dolarje – TEKOČI RAČUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu štev. 606-70/3-24

Stev. 19 (529)

Leto XI.

NOVO MESTO, 12. MAJA 1960

UREJUJE uredniški odbor – Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik – NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) – Poštni predel Novo mesto 33 – TELEFON uredništva in uprave št. 127 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vrčamo – TISKA Časopisno podjetje »Delen« v Ljubljani

Bodočnost raste iz trdnih in globokih temeljev

Petnajst let je minilo, od kar je utihnila vihra druge svetovne vojne. Fašistični in nacistični nasilniki ter njihovi pomagaci so bili prisiljeni po ložiti orožje pred zmagovitimi zavezniškimi armadami ter narodnoosvobodilno vojsko Jugoslavije.

Štiri leta nasilne zasedbe Jugoslavije so pomenila za okupatorje in njihove pomagače štiri leta strahu in vedno večje nevarnosti. V srcu okupirane in podjavljene Evrope se je začel na jugoslovanskem prostoru upor proti močnemu vojnemu stroju, ki je grozil uničiti ves svet in ga spremeniti v sužnje nemškega nacizma.

Posivu Komunistične partije in Osvobodilne fronte na upor so se odzvale vse napredne sile narodov Jugoslavije. Organizirane so bile vojaške enote; v začetku majhnje, so v neprestanih štreljenih borbah zrasle v močno armado, ki je bila sposobna obravnavati z vsemi sovražniki in očistiti Jugoslavijo tujih in domačih trolip.

Vzpostreno z rastjo armade je rastla ljudska oblast, ki je bila temelj revolucionarnih

sprememb v življenju naših narodov.

Če pregledamo prehodeno pot graditve socializma v preteklih petnajstih letih po vojni, smo na naše uspehe lahko samo ponosni. Že sama

FRANC PIRKOVIČ

obnova porušene domovine je bilo ogromno delo, ki smo ga uspešno dovršili v razmeroma kratkem času. Zgradili smo veliko novih tovarn, električnih central, povečali in odprli smo nove rudnike, ki dajejo surovine za industrijo, zgradili smo nove železnicne in avtomobilske ceste, naš domači

morski promet nas povezuje z vsemi državami sveta. Uspehi našega socialističnega kmetijstva so začudili ves svet.

Tudi Dolenska s Spodnjim Posavjem ne zaostaja v svojem razvoju za ostalimi pokrajini Jugoslavije. Zgrajeni je cela vrsta industrijskih obratov, ki dajejo zaposlitve našemu delovnemu človeku: tovarna papirja in celuloze »Djuro Šafar« v Vidnu Krškem, Novoteks v Novem mestu in Metliki, Belt v Črnomlju. Industrija motornih vozil, Novoteks v Straži in Novem mestu, obrati elektroindustrie v Semiču, Sentjerneju, Mokronogu in Žužemberku, tovarna šivalnih strojev na Mirni, Industrija perila v

Novem mestu in Kostanjevici in še in še. Vse to dela in ustvarja dobrine za boljše in lepše življenje delovnih ljudi. Iz te osnovne rastejo podjetja, ki krepe našo gospodarstvo.

Delavsko in družbeno upravljanje nam jamči, da bo še razvoj gospodarstva, prosvete in kulture, zdravstva ter vsega življenja pravo pot podreditve socializmu.

Na osnovi naših bogatih izkušenj iz vojnih let in gradiv po vojni bomo dosegli še večje in lepše uspehe. Znali so bomo upreti oviram, ki bi se pojavile na naši poti. Pravato pa moramo z vsemi močmi podpirati napore za ohranitev miru na svetu ter za sodelovanje med vsemi narodi sveta.

Odlkovancem prisrčne čestitke

Predsednik republike Josip Broz Tito je za letošnji Praznik dela odlikoval tudi 58 tovarishev in varstvenikov iz našega okraja. Odlkovanca naši razdelili odlkovancem na občinskih ljudskih odborih.

RED DELA III. STOPNJE
so prejeli:

Borž Jancev, upokojenec, Videm-Krško; Jože Čepin, rudar, Senovo; Rado Dvorsk, KPZ Črnomelj; inž. Matija Golob, KPZ Črnomelj; Ferdinand Kapš, uslužbenec ObLO Črnomelj; Filip Krese, jamski nadzornik, Senovo; Pavel Kralšek, nadzornikovodja, Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Rudi Mejak, upokojenec, Sevnica; Janez Majcen, kopalčar, Senovo; Anton Stanislav, varlec, Novoteks Novo mesto; Anton Strlek, kopalčar, Rudnik Senovo; Milivoj Strelc, obratovodja, Elektrarna, električar, rudnik Senovo; Ivan Stritof, obratovodja, Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Marija Švigelj, delavka, Novoteks Novo mesto; Rezka Virant, vodja oddelka ObLO Novo

mesto; Alojz Zupančič, direktor, Kročaj, Novo mesto.

MEDALJO DELA SO DOBLJIL:
Alojz Bogovič, delavec, Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Martin Budna, kopalčar, Rudnik Senovo; Vinko Gornik, prevajalec papirja; Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Mihaela Može, saborica, hotel Kandija Novo mesto; Anton Murgelj, cestar Tehnična sekcijsa Novo mesto; Janez Pavlovič, kopalčar, Rudnik Senovo; Franc Penca, vodja glavnega skladista, Pionir, Novo mesto; Drago Peterlin, strojnik, Elektrarna Breštanca; Jože Pucelj, kurir in kletar, hotel Kandija Novo mesto; Franc Pušnik, racunovodja, Rudnik Senovo; Janez Radić, klijavčnaričar, Rudnik Senovo; Alj Rajk, delavca, Novoteks Novo mesto; Matvej Štrukelj, upravnik ObLO Zuzemberk; Ivan Rožman, prazec celuloze, Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško; Stefan Sabolj, skupinovodja, Pionir Novo mesto; Alojz Šašek, preddelavec, Kremenc Novo mesto; Franc Srebrnjak, kopalčar, Rudnik Senovo; Nebojša Strelc, kvalifikirani cestar, Tehnična sekcijsa Novo mesto; Jože Skoberne, kopalčar, Rudnik Senovo; Vitko Skoberne, član upravnega odbora KZ Breštanca; Stane Šobar, obratovodja, Avtopromet Novo mesto; Marija Zonta, tkalka, Novoteks Novo mesto; Alojz Zukeršek, kmet, ObLO Zuzemberk.

Predsednik republike Josip Broz Tito je odlikoval tudi 58 tovarishev in varstvenikov iz našega okraja. Odlkovanca naši razdelili odlkovancem na občinskih ljudskih odborih.

Jamstvo za tovarno
viskoze

Odborniki OLO so na seji 6. maja odobrili jamstvo za posojilo v višini 10 milijonov dinarjev. Posojilo je najela občina Brežice za izdelavo elaboratov in načrtov nove viskozne tovarne, ki bo stala nekje ob sotočju Krke in Save v brežiški občini. Za izgradnjo tega giganta med tovarnami bo potrebnih čez 24 milijard dinarjev.

ZAPISKI Z ZADNJE SKUPNE SEJE OBEH ZBOROV OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA

Gozdovi - družbeno bogastvo

Na skupni seji obeh zborov OLO, 6. maja, je ing. Milan Bratčič, poročalec Svetu za kmetijstvo in gozdovinarstvo, poročal o gozdarski politiki v kraju. Svet je nakazal potrebu

po skupnem družbenem upravljanju gozdov obeh sektorjev lastništva. Odborniki so na seji določili še število članov svetov pri OLO, potrdili zaključni račun okrajnega proračuna za leto 1959 in rešili še vrsto drobnih zadev.

Izgubljeni milijoni

44,7 odstotkov ali 112.578 ha je v okraju pokritih z gozdovi. Last SLP je 31 odstotkov gozdov, ostalih 69 odstotkov pa je last zasebnikov. V gozdovih SLP je 5.700.000 kub. metrov lesne zaloge, v zasebnih pa le 7 milijonov kub. metrov, čeprav je njihova površina dvakrat večja. Vrednost gozdov zasebnega lastništva je zato kar za 9 milijard 600 milijonov manjša. Z dobrim gospodarjenjem bi lahko bile zaloge večje za 12 milijonov kub. metrov lesa, letni priprastek pa bi bil v občinskih sektorjih za 374.000 kub. metrov večji. Na ta račun izgubimo vsako leto, upoštevaje tržno ceno lesa 1 milijard 300 milijonov dinarjev.

V srednje evropskih gozdovih prevladujejo listavci; povpraševanje po lesu iglavcev

je zato večje. Ti vrhu vsega tudi hitreje rastejo. Razmerje obojih v gozdovih SLP je ugodno: 40 odstotkov iglavcev in 60 odstotkov listavcev, v zasebnih pa je le 14 odstotkov iglavcev. Razmerje moramo zato izpremeniti v korist iglavcev.

Se nekaj številk o potrošnji lesa. 65 odstotkov vsega lesa v okraju porabimo za kurjava, 76.000 kub. metrov tehnične lesa porabijo kmečka gospodarstva vsako leto v razne namene, 22.000 kub. metrov okroglega in žaganega lesa pa predelajo industrija, obrt in gradbeništvo. Zaključek je dokaj žalosten: po krividi zasebnih lastnikov zagospodarimo vsako leto v gozdovstvu težke milijone.

Lesna industrija

O tej je poročal direktor Novolesa, tovarni Jože Knez.

Najprej je orisal razvoj lesne industrije v svetu, nato v FLRJ in v republiki in pri tem

uporabil številne zanimive primerjave. Osnovna lesna industrija predeluje les v polizdeleke, predelovalna industrija pa v končne izdelke. Stire obrati osnovne lesne industrije v našem okraju (Tovarna celuloze in papirja Videm-Krško, Tovarna vezanih plošč Straža, Jugotan Krško in Kopitarna Sevnica) se s surrovinami že preskrbujeta tudi izven meja okraja. Industrija lesa še premalo gospodarno izkoristi, saj na primer Jugotan uporablja le 5 odstotkov surrovin, ostalih 95 odstotkov pa pokuri. Z novim obratom za lesovinske plošče bodo ves odpadek koristno uporabili. Kopitarna Sevnica bo z novimi stroji povečala proizvodnjo za 100 odstotkov. Stevilo majhnih, zastarelih žag bomo moralni zmanjšati, saj zadorda surrovinovska osnova v okraju je za 2 sodobno opremljeni žagi.

V ponedeljek, 16. maja se bo začel popis kmetijskih gospodarstev z namenom, da bi

ugotovili možnosti za razvoj

kmetijske proizvodnje in za

izboljšanje razmerjev med kmetijskim

in delavskim delom.

Popis bomo sprijemili na podlagi priporočila Organizacije za prehrano in

kmetijstvo pri Organizaciji

zdrževalnih narodov (FAO),

enake popise pa imajo tudi v

drugi državah. V našem

okraju bo med to akcijo popisanih 37.037 gospodinjstev v

1233 vseh.

(Nadaljevanje na 3. stran)

Začetek popisa kmetijskih gospodarstev

V ponedeljek, 16. maja se bo začel popis kmetijskih gospodarstev z namenom, da bi ugotovili možnosti za razvoj kmetijske proizvodnje in za izboljšanje razmerjev med kmetijskim in delavskim delom. Popis bomo sprijemili na podlagi priporočila Organizacije za prehrano in kmetijstvo pri Organizaciji zdrževalnih narodov (FAO), enake popise pa imajo tudi v drugih državah. V našem okraju bo med to akcijo popisanih 37.037 gospodinjstev v 1233 vseh.

(Nadaljevanje na 3. stran)

V petek, 29. aprila, je bil v Novem mestu sestanek predstavnikov mladine, Ljudske tehnike, ZB, gasilcev, SZDL, sindikatov in še nekaterih organizacij. Na njem so razpravljali o štafeti mladosti, ki bo tekla tudi skozi naš okraj – od Stične do Bregane. Na to glavno progno bo prišlo več okrajnih priključkov: iz Suhe krajine, z Baze 20. Laz, s Podgrada, z Debencu, iz Sevnice, Brežic, Brusnic in Sentjernej. Posebna progna bo bo vodila še iz Črnomelja in Kočevja. Nad temi programi imajo patronat posamezne organizacije.

Štafeta bo tekla skozi naš okraj 19. maja. Mejo bo prestopila pri Stični ob 7.50, pri Bregani pa bo sprejela palico ob 14.25 sosednja republika. Na sestanku so se pogovorili še o nekaterih drugih stvari v zvezi s štafeto.

Prihodnji četrtek: ŠTAFETA MLADOSTI

V petek, 29. aprila, je bil v Novem mestu sestanek predstavnikov mladine, Ljudske tehnike, ZB, gasilcev, SZDL, sindikatov in še nekaterih organizacij. Na njem so razpravljali o štafeti mladosti, ki bo tekla tudi skozi naš okraj – od Stične do Bregane. Na to glavno progno bo prišlo več okrajnih priključkov: iz Suhe krajine, z Baze 20. Laz, s Podgrada, z Debencu, iz Sevnice, Brežic, Brusnic in Sentjernej. Posebna progna bo bo vodila še iz Črnomelja in Kočevja. Nad temi programi imajo patronat posamezne organizacije.

Štafeta bo tekla skozi naš okraj 19. maja. Mejo bo prestopila pri Stični ob 7.50, pri Bregani pa bo sprejela palico ob 14.25 sosednja republika. Na sestanku so se pogovorili še o nekaterih drugih stvari v zvezi s štafeto.

Razstava bo odprtja v nedeljo

15. maja ob pol devetih

dopolne v prostorih vajenske šole v Novem mestu.

Na slovenski otvoritvi bo govoril

predsednik Okrajnega odbora

SZDL in pokrovitelj razstave

Viktor Zupančič, udeležili pa

se je bodo tudi delegati skupin

za vajenske skupine.

Razstava bo odprtja v nedeljo

22. maja vsak dan od osme do

devetnajst ure; svoj namen

bo dosegla, če si bo jodo opred-

lali starci in vsej vse mladi-

na sedma v oseme razreda

osemlet.

Razstava bo ogledljiva

do 1. junija.

Razstava bo ogledljiva

do 1. junija.

Razstava bo ogled

PRED VII. ZLETOM BRATSTVA IN ENOTNOSTI V NOVEM MESTU

SKUPAJ V BORBI IN DELU

Mesto Karlovac je bilo ustanovljeno leta 1570. Postalo je središče Hrvatske vojne kraljice, ki je imela načelo, čuvati srednjo v zahodno Evropo pred Turki. Odano je bilo s trdnjavami, z vodnimi jarki in okopi, katerih sledi je videti še danes.

Kordunu in Petrovi gori

Zaradi vstaje sta bila leta 1941 Petrova gora in Kordun. Vodili so jo karloški komunisti in partizani. Prve akcije komunistov so bile že 6. aprila, ko so organizirali demonstracije po mestu. V juliju so prekinili električni tok, kasneje pa porušili del proge Karlovac-Reka in se nekateri druge komunikacije. V novembra leta 1941 je važen še vpad partizanov s Petrove gore v karloško bolnišnico.

Vedno so bili v stiku s slovenskimi partizani — od Samobora do Adleščev. Največkrat pa so bili skupaj v Zumberku, kjer so pomagali braniti Metliko in Crnomelj. Skupno so napadli Pieterje, umikali so se

v Planino nad Semicem, vkorakali v Crnomelj itd.

Karlovški partizani so imeli svoje štabe na Petrovi gori in v Kordunu. Na Petrovi gori so imeli tudi bolnišnice in druge potrebne objekte. Zdaj gradi okraj ceste na to goro, ki jo bo spremenil v pravi naravni muzej.

Nad to narodnostno in versko mrzljavo so se dvignili le komunisti-partizani, ki so sprejeli v svoje vrste vsi poštene ljudi, brez ozira na narodnost in vero, ki jim je bilo le do tega, da izčrpanje okupatorja, da preprečijo klanja in ne puste več na oblast izkorisčevalcev.

OBISK V OKRAJU KARLOVAC, NAJVJEČJI SKUPNOSTI KOMUN BRATSKE REPUBLIKE HRVATSKE, KJER SE PARTIZANSKA DRUŠTVA VNETO PRIPRAVLJajo NA JUNIJSKO SREČANJE V NOVEM MESTU

nih v okraju okoli 60 tisoč streh.

V Rakovici (občina Slunj) je zakopan v eni grobnici 425 padlih borcev in 2019 žrtv terorja, umikali so se

bilo v Kolaricu, Blagaju in drugod. Ustaši so klali, pobijali celo v cerkvah. Polivali so žive in mrtve z bencinom in jih začiali. Ta grozotvornost je dosegala pod plastičem razbrdine narodne in verske mrzljave; ustaši so klali Srbe, katoličke pravoslavne.

Nad to narodnostno in versko mrzljavo so se dvignili le komunisti-partizani, ki so sprejeli v svoje vrste vsi poštene ljudi, brez ozira na narodnost in vero, ki jim je bilo le do tega, da izčrpanje okupatorja, da preprečijo klanja in ne puste več na oblast izkorisčevalcev.

Obisk Karlovac ima 25 narodnih herojev. V partizanih se je aktivno borilo 15 tisoč ljudi. Zvezra borcov ima še danes 25 tisoč članov, ki so se borili ali drugega sodelovali s partizani. Koliko jih je padlo v vojni, koliko je bilo pobitih ali pa jih je drugače izginilo, še niso ugotovili in točnega števila tudi ne bo mogoče nikoli zvesti. Po vojni je imel samo Kordun okoli 4.500 vojnih invalidov ter več tisoč otrok padlih borcov in žrtv fašističnega terorja. Se danes, 15 let po vojni, žola okraj okoli 200 teh otrok.

Kordun in ves karloški okraj ne bo pozabil žrtv in težav, ki jih je skupno s sosednjimi okraji doprinjal in premagoval med vojno. Mladina tega okraja se še tudi letos

Glavna podjetja v okraju so Jugoturbina, ki proizvaja turbine in diesel-motorje za električne centrale. Tovarna vezanih plošč v Virgin mostu, najbolj pa je v okraju razvita tekstilna industrija, ki zapošljuje samo 6 tisoč ljudi, skupno pa je v industriji zaposlenih 33 tisoč prebivalcev.

Najvažnejše letosne graditve so tkalnica v Slunju in elektrifikacija Korduna. Zgradili in ustanovili bodo še več manjših podjetij in obratov, ki bodo do polnjevali obstoječa podjetja oziroma bodo delali v kooperaciji z njimi.

Detajl spomenika NOB v Karlovcu

industrij včasne podjetij še ni zajelo, da primanjkuje strokovnih ljudi itd.

Tudi kmetijstvo napreduje

V zadnjih dveh letih so v okraju povečali število traktorjev od 18 na 137, letos pa jih bodo kupili še 160. Uporabljati so začeli umetna gnjala in ostale agrotehnične mere, zato je razvita pri njih zadržava građevina. Ta ima posebnost, da mora vsak član zadruge vplavati osnovne vloge 450 tisoč dinarjev, prosvetni delavci pa le 100 tisoč dinarjev; to zato, ker jim prosvetjarje velo primanje. Zdaj grade po planu v mestu 320 do 360 stanovanj na leto.

Nekaj o stanovanjih

Pred nekaj leti je imel Karlovac 6 tisoč nerezensih prostenskih stanovanj, danes jih ima 2 tisoč. Prebivalcev ima mestno 50 tisoč. V zadnjih dveh letih so zgradili v Karlovcu tolkiko stanovanj, kolikor jih je imelo mesto pred vojno! Precej je razvita pri njih zadržava građevina. Ta ima posebnost, da mora vsak član zadruge vplavati osnovne vloge 450 tisoč dinarjev, prosvetni delavci pa le 100 tisoč dinarjev; to zato, ker jim prosvetjarje velo primanje. Zdaj grade po planu v mestu 320 do 360 stanovanj na leto.

Beseda o šolstvu

Pred vojno okoli polovica šoloobveznih otrok ni hodila v šolo. V okraju je bilo tisoč in tisocev nepismenih. Med vojno so še tisto malo šol, ki jih je imelo mestno zadržava građevina. Ta ima posebnost, da mora vsak član zadruge vplavati osnovne vloge 450 tisoč dinarjev, prosvetni delavci pa le 100 tisoč dinarjev; to zato, ker jim prosvetjarje velo primanje. Zdaj grade po planu v mestu 320 do 360 stanovanj na leto.

Taki so bežni vtisi s hite poti skozi sosedni okraj. Mnogo znancev in prijateljev imamo tam onkraj Karlovca, mnogo zvestih srce tovarišev, bratov po orojzu iz vojnini dnebi, biča kot nekaj. Veseli smo napredka v razvijanja, ki ga tudi tu sreča na vsakem koraku. Boj s prejšnjo nerazvitočnostjo in splošnim zaostajanjem za razvojem drugih pokrajin je v marsičem podoben našim pričadevjem, da bi dohiteli predele, ki so imeli v preteklosti več prilnosti za hitrejšo rast življenjske ravni svojih ljudi.

Mnogo znancev in prijateljev imamo tam onkraj Karlovca, mnogo zvestih srce tovarišev, bratov po orojzu iz vojnini dnebi, biča kot nekaj. Veseli smo napredka v razvijanja, ki ga tudi tu sreča na vsakem koraku. Boj s prejšnjo nerazvitočnostjo in splošnim zaostajanjem za razvojem drugih pokrajin je v marsičem podoben našim pričadevjem, da bi dohiteli predele, ki so imeli v preteklosti več prilnosti za hitrejšo rast življenjske ravni svojih ljudi.

Taki so bežni vtisi s hite poti skozi sosedni okraj. Mnogo znancev in prijateljev imamo tam onkraj Karlovca, mnogo zvestih srce tovarišev, bratov po orojzu iz vojnini dnebi, biča kot nekaj. Veseli smo napredka v razvijanja, ki ga tudi tu sreča na vsakem koraku. Boj s prejšnjo nerazvitočnostjo in splošnim zaostajanjem za razvojem drugih pokrajin je v marsičem podoben našim pričadevjem, da bi dohiteli predele, ki so imeli v preteklosti več prilnosti za hitrejšo rast življenjske ravni svojih ljudi.

Jože PRIMC

OZALJ

nas vabi

V nedeljo, 15. maja, bo občina Ozalj praznovala tri pomembne dogodke: devetnajsto obletnico streljanja delavcev komunistov iz apnarne Ozalj, 15. obletnico osvoboditve in 10. obletnico delavskih svetov.

Na ozemlju občine Ozalj ni bilo pred drugo svetovno vojno skoraj nobene industrije, nobenega podjetja, če izvzamemo Elektarino I, ki je zaposljevala 15 ljudi in kamnolom, ki je imel samo en dробilec, zaposlenih pa je bilo tu v poletni sezoni največ 80 ljudi. Kljub tako majhnemu številu delavcev je že leta 1939 delala grupa tovarišev po navodilih KPJ; naslednje leto je bila ustavljena prva partizanska celica. Skoraj vsi njeni člani so bili delavci kamnoloma (sedanje apnarne) Zaluka. Tako po ustanovitvi so bili zelo politično aktivni, po kapitulaciji stare Jugoslavije in proglašitvi NDH pa se je njihova politična aktivnost še povečala. Prav zaradi tega so ustaši že 15. maja 1941 večino članov celice (imela jih je 15) zaprli, 5. julija pa so jih šest izmed njih v Karlovcu ustrellili. Ozalski komunisti so bili med prvimi, ki so jih streljali v okraju Karlovac. Pred njimi je bila streljana sama skupina karloških komunistov.

Med vojno je držal sovražnik mesto Ozalj čvrsto v rokah, ostali predeli občine, posebno še Žumberak, Hrastec in Ribnik, pa so bili partizanski. Tu se je med vojno začelo tudi bratstvo in enotnost hrvaških in slovenskih partizanov, posebno tesno pa so bili povezani partizani okraja Karlovac z dolenskimi in belokranjskimi partizani. Naši so imeli v Žumberku bolnišnico. Karloški enote so bile okoli Crnomelja, Slovenski in hrvaški partizani so skupno napadali sovražnikove postojanke v obeh republikah.

V ozalski občini imajo danes pet večjih podjetij, število zaposlenih delavcev pa se je povečalo iz predvojnih sto na 1200, razen tega pa se jih vozi še okoli 1000 na delo v Slovenijo in Karlovac. Delavski svetovi so vse bolj aktivni. Cedalje bolj skrbne za povečanje storilnosti, za nove gradnje itd. Prav na podlagi njihovih sklepov bodo letos obnovili in razširili pet gospodarskih organizacij.

Med ogledovanjem Elektarne II sem zvedel, da jo je zgradilo Belokranjsko gradbeno podjetje Crnomelj in da to podjetje gradi še več objektov v njihovi občini. Pohištvo, s katerim so opremljene pisarne elektarne, je tudi proizvod črnomajskega mizarjev.

— Živiljenjsko smo vezani na občini Metlika in Crnomelj, pa tudi na Novo mesto. Z vam smo v stalnih trgovskih gospodarskih in kulturnih stikih, kakor smo bili nekoč v vojaških. Ozaljčani prihajajo radi v Metlico in Crnomelj. Udeležili smo se proslavlja v Novem mestu, Dolenskih toplicah in drugod, prišli bomo k vam spet letos junija, ko bo v Novem mestu Zlet bratstva in enotnosti.

Ozaljčani so povabili prebivalce našega okraja — predvsem Belokranjce in Novomeščane —, naj se udeleži njihove velike proslavje, ki bo v nedeljo, 15. maja, v Ozlju. Tako bodo ponekod že dan pred proslavo krenile na pot kolone pešev, vozov, biciklov, avtomobilov in motorjev. Vlaki v smeri Ozlja bodo imeli ta dan precej več vagonov. Iz Novega mesta bo krenil tak vlak ob 7.24 zjutraj in bo ustavljal na vsaki postaji. Sindicati, mladina in ostale organizacije, ki nimata lastnih prevoznih sredstev, poslušati se tegata vlaka in vzemite ne-deljive karte! Motorizirana kolona (avtomobili, motorji) bo krenila z novomeškega Glavnega trga v nedeljo ob 7.30. Organizatorji računajo, da se bo proslave, ki je okrajnega značaja, udeležilo okoli 15.000 ljudi.

Program proslavje je zelo pesten. Ze v soboto bo v apnarji (bivšem kamnolomu) slavnostna seja delavskoga sveta; polagali bodo vence, taborniki bodo imeli več tekmovanj, kužili bodo kresivo, organizirani bengalski ogenj, na meji z metliško občino pa bodo priredili ognjemet. V nedeljo, 15. maja, bo ob desetih dopoldne v bližini Elektarne I velik zbor, na katerem bo govoril predstavnik LR Hrvatske. Po govoru bodo skakali iz letal padalc, dve letali bosta izvajali akrobacije. Na Kolpi bo v lesu tekmovanje, ki se ga bo udeležila razen zagrebških klubov in karloškega kluba tudi »Krka« iz Novega mesta. Na sprednu je še kvalitetna nogometna tekma.

Ozaljčani so povabili prebivalce našega okraja — predvsem Belokranjce in Novomeščane —, naj se udeleži njihove velike proslavje, ki bo v nedeljo, 15. maja, v Ozlju. Tako bodo ponekod že dan pred proslavo krenile na pot kolone pešev, vozov, biciklov, avtomobilov in motorjev. Vlaki v smeri Ozlja bodo imeli ta dan precej več vagonov. Iz Novega mesta bo krenil tak vlak ob 7.24 zjutraj in bo ustavljal na vsaki postaji. Sindicati, mladina in ostale organizacije, ki nimata lastnih prevoznih sredstev, poslušati se tegata vlaka in vzemite ne-deljive karte!

Industrija se še vedno razvija

Po vojni je bilo v okraju le malo industrije, ker so bila podjetja in stroji uničeni. Začeli so obnavljati in sploh reševati osnovne gospodarska vprašanja. Industrija je v glavnem tudi še danes zastarela, ker ni bila grajena po nekem sistemu in načrtu. Značilno ranjanje je, da ima še vedno precej ozkih gril in ostalih nesporazumov v proizvodnji. Prav zaradi tega je predvidenih tudi v letosnjem družbenem planu več rekonstrukcij tekstilnih tovarn, tovarne kož, Jugoturbine, opekarne, pivovarnice itd.

Čestitka iz Prokupija

Ob 15. obletnici osvoboditve čestitajo vsem delovnim kolektivom, mladini, staršem in sorodnikom: Rado Les, Miran Simonič, Jože Konda, Alojz Kmet, Valentijn Pečaver, Albert Princ, Niko Kordžec in Karlo Rogelj.

Fantje pozdravijo

Iz Prokupija pošiljajo pozdrave vsem sorodnikom in znamencem vojaki Miha Turner, Alojz Kmet, Pavle Irt, Vinko Vodovnik, Jože Urškar in Martin Iskra.

Domača in sorodnike

Iz pozdravlja vojak Gvido Baškič iz Sarajeva in jim želi še mnogo delovnih uspehov!

Svoje prvo vrste pridelke nuditi
KMETIJSKO POSESTVO
MATIJA GUBEC
• LESKOVEC
PRI KRŠKEM

V Artičah se pridno pripravljajo na junijsko srečanje v Novem mestu, dekleta vadijo za VII. zlet Bratstva in enotnosti pred artičko šolo

ŠPORTNI MOZAIK BANJE LUKE

v okviru zletnega kotička bomo seznanili našo javnost z razvojem telesne vzgoje in športa v posameznih okrajev, ki bodo letos sodelovali na VII. zletu »Bratstva in enotnosti v Novem mestu«. Zmarsikoga so ti okraji prave neznanke. Le malokdo ve, kakšen je trenutni položaj v razvoju telesne kulture v tem ali onem okraju. Danes objavljamo kratki opis položaja na telesnozgajnem in sportnem področju v banjaluškem okraju, kasneje pa bodo prisli na vrsto še drugi okraji — udeleženci zleta kot so Sisak, Karlovac, Bihac, Orahovica, Prijedor in Gospic.

Banjaluški okraj sodi po razvitiosti telesne vzgoje in športa med najnaprednejše okraje — udeleženec VII. zleta »Bratstva in enotnosti v Novem mestu«. Morda mu lahko konkurira le karloški okraj, tudi naš, za njim zaostaja. Seveda pa moramo primetiti, da se ta ocena nanaša predvsem na podatke o razvoju športnih panog, ne pa toliko na podatke o razvitiosti na sirslem telesnotakulturnem področju. Trenutno pa nam dostopni le podatki o položaju na športnem področju, ki jih objavljamo.

Banjaluški borci sodi po razvitiosti telesne vzgoje in športa med najnaprednejše okraje — udeleženec VII. zleta »Bratstva in enotnosti v Novem mestu«. Morda mu lahko konkurira le karloški okraj, tudi naš, za njim zaostaja. Seveda pa moramo primetiti, da se ta ocena nanaša predvsem na podatke o razvoju športnih panog, ne pa toliko na podatke o razvitiosti na sirslem telesnotakulturnem področju. Trenutno pa nam dostopni le podatki o položaju na športnem področju, ki jih objavljamo.

Največi zezemlji so zabeležili rokometni. Ti so izredno hitro napredovali. Izvratni skupaj zaporodčno so osvojili pokal Jugoslavije. Leta 1960 so si pridobili lastno občinstvo, ki jih vneto bodo na vseh tekmah. Posamezni rokometni tekmani prisotnosti tudi po 4000 in več gledalcev, včasih precej več kot nogometni tekmani!

NOGOMETASI SO NAJBOLJSI V II. ZVEZNI LIGI

Nogomet je vsekakor najbolj razvita športna panoga v okraju. V samem mestu obstaja namreč 13 nogometnih klubov, delno sindikalnih, delno mladinskih, med njima pa so tudi takšni, ki tekmujejo v kvalitetnih tekmovanj

O B L E T O S N J E M T E D N U R D E C E G A K R I Ž A O D 8. D O 15. M A J A 1960

Za zdravje in blaginjo skupnosti

Lani smo z dobrimi ljudmi po vsem svetu proslavljali stoletnico izdaje Rdečega križa, ki se je rodila iz rdeče krvi na strahotnem bojišču pri Solferinu. Ta človekoljubna ideja se je polagoma širila in čez čas zajela vse narode in države. Prav tako iz krvi je v usodnih časih, v bojih za svobodo leta 1943 v Beli krajini, pognala svoje korenine organizacija Rdečega križa Slovenije.

Po osvoboditvi je Rdeči križ neprestano rastel in se razvil v mogočno množično organizacijo, ki ji je uspelo izredno aktivizirati svoje člane, tudi take, ki so poprej stali ob strani našega javnega življenja. Rdeči križ se zaveda, da ni osamljen v prizadevanju za prevozgoj našega ljudstva v socialističnega človeka, temveč da je le eden izmed členov v družbi naših množičnih organizacij. Rdeči križ je dejansko množična organizacija, ki svojih 23.000 članov vsega in vključuje v naše družbeno življenje.

Rdeči križ je prostovoljnik v dravstveno-socialna vzgojni družbenega organizacija. Ima zelo visoke in obsežne naloge: boj za ohranitev zdravja, ki je pri nas hkrati boj za zaostalost in lahkoverno starokopitnost. Vzgoja članov, da se bodo zavedali, da je zdravje steber sreče in blaginje posameznika in celotne skupnosti. Zato ni samo pravica, temveč tudi velika dolžnost vsakega posameznika, da ostane telesno in duševno zdrav sam, njegova družina in vse naše ljudstvo. Vzgojiti moramo prave socialiste, ki ne bodo gledali samo nase, ampak bodo imeli oko in uho, predvsem pa srce za drugega.

Svoje naloge dosegajo Rdeči križ z vsestransko dejavnostjo, ne skrbi samo za zdravje, vse več pomaga, kjer je pomoč jena, z materialom in nasvornimi, da se bodo zavedali, da je zdravje steber sreče in blaginje posameznika, da ostane telesno in duševno zdrav sam, njegova družina in vse naše ljudstvo. Vzgojiti moramo prave socialiste, ki ne bodo gledali samo nase, ampak bodo imeli oko in uho, predvsem pa srce za drugega.

RK, vsaka občina ima občinski odbor RK, v 9 občinah pa je še 73 krajevnih odborov RK.

Ker se je delo okrajnega odbora RK zelo raznoliko, dela izvršni odbor po komisijah. Komisije imajo svoje odbornike, predsednik pa je hkrati član izvršnega odbora. Zato bomo delo okrajnega odbora RK najlaže pregledali po posameznih komisijah.

ZDRAVSTVENA PROSVETA IN VZGOJA

Zdravstvena prosveta ozirala vzgoja spada med najvažnejše dejavnosti Rdečega križa, posega prav v vse komisije v komisiji za male asanacije, za pomladek, za boj proti alkoholizmu in tuberkulozi, razdeljevanje moči itd.

Ko smo pred osmimi leti začeli z zdravstvenim prosvetljevanjem ženske mladine, je kar vršalo. Vočiteljem in predstojnikom, na katerem so predstavljeni strokovnjaki zdravstveni prosvetni delavci. Pa ne samo to! Bile so tudi praktične izpravke, ne glede na to, da je bilo leti še toliko važnejše, ker podanje mreže gospodinjskih stanov ni bilo. Danes je v tem pogledu mnogo laže, ker nameno Zavod za napredne gospodinjstva in več gospodinjskih učiteljic. Dekleta so se vredigalevala pa zopet omahovali; nazadnje je zmagača palet in želja po napredku — in dejani so veselo zaživeli. Vsa nov je bila razdeljena na dve leti, tako da so dekleta obiskovala tečaj dve zimi, poveleni od novembra do konca februarja.

Kjer so se tečaji preživeli predvsem zaradi majhnega števila deklet, ki odhajajo v mestna in tovarne, smo uvedli krajinske tečaje in zaokrožena predavanja ali pa smo sodelovali z gospodinjskimi tečaji. Naslednjih pet let je obiskovalo nad pet tisoč deklet. Mnogo naših bivših tečajnic

delajo sedaj aktivno pri Rdečem križu, sodelujejo pri akcijah za darovanje krvi in v pomočni patronatni službi TBC, predvsem se pa pozna po kmečkih domovih, ki so bolje urejeni, kot so bili poprej, in so bolj snažni in privlačni.

Ponosili smo zdravstveno prosvetljevanje in vzgojiti fante. Ti se navadno vsakega poučevali, zlasti če jih spominja na šolo, zelo otepojajo. Toda že pa prvi, zanje aktualnih predavanj, so bili navdušeni. Dobro se dajo izkoristiti taborjenja predvojaške vzgoje. S sodelovanjem Zavoda za socialno zavarovanje in sindikatov smo začeli s predavanji po tovarnah o higieni dela, o preprečevanju nezgod, o obratnih boleznih in drugih važnih higieničnih vprašanjih. Razveseljivo je, da ni bil Okrajni zavod za socialno zavarovanje, ki je predavanja finančno omogočil, osamljen, ampak da so tudi nekatere vodstva podjetij začela razumevati, kako velikega pomena so takra predavanja ne samo za srečo in zdravje delavcev, ampak tudi za uspeh podjetja in za vse naše gospodarstvo.

Vsako leto prireja OORK nadst predavanji, več filmskih predstav, tečajev in seminarjev. Podobno delajo seveda tudi občinski in krajevni odbori RK sami. Izkušnje kažejo, da so starini, mladi, ki zdravstvena predavanja zelo hvalejni. Imamo sicer svoj kinoprojektor, toda včasih so težave s prevozom, če so slabe promete razmere, včasih pa nagaja električna. Toda polagona se vse izboljšuje.

KAJ DELA POMLADEK RDEČEGA KRIŽA?

Mnogo šol je, v katerih so v Pomladku včlanjeni vsi učenci, nizje število članov pa je na nekaterih nizjih strokov-

nih šolah. Pomladkarji so se izjavljali v raznih krožilih, med najvažnejše dejavnosti, ki sledimo higienike aktive, ki skr-

bijo za osebno higieno, za čistočo po razredih in navajajo sošolice na higienike navade. Pomladkarji pomagajo bolnim članom in jim včasih s članarino kupujejo zdravila. Na seščinkah so se člani utrjevali v prizadevanju za higieniko življenje, v borbi proti kajenju in pljuju alkoholnih pič. Najbolj krepki, zdravi in uspešni

štportniki nit ne kadijo in ne pisanjujejo. Ravnajo se po načelu, da kdor hoče drugo premagati, mora imeti najprej sebe v oblasti.

Iz pomladkarjev že doračajojo vneti sodelavci Rdečega križa, ki delajo ne samo z besedilom in filmi zdravje, bolnike pa predvsem vzgaja, da se bodo izogibali vsega, kar jim škoduje (alkohola itd.) in da bodo, toliko vestrin, da ne bodo okuževali zdravju.

Predložili smo tri seminarje za pomočne patronatne pomočnice.

NE BORIMO SE PROTI PITIJU, TEMVEČ PROTI PIJANČEVANJU!

Boj proti pijančevanju je že star. Pred več kot 1300 leti je Mohamed prepovedal alkoholne piče. Veliki han Krum je dal posekat vse vinske trte. Slavni Darwin pravi, da so alkoholne piče napravile največ gorja. Prav tako kaže menja je bil Engels. Prohibicija v ZDA se ni obnesla. Države Izdajajo zakone proti pijančevanju. Uradišči uperi na pomagajo. Treba je vzgojiti ljudi tako, da bodo imeli krepko voljo. Pijanci so večični slabici, nesrečni ljudje, bolniki. Največ vzrokov je v domačih navadah in v okolju. Treba je dajati dober zgled!

Miselnost in zgled mnogih solanij in nešolanih izobražen-

cev so tak, da ovirajo boj proti pijančevanju.

Asanirano perišče in vodna črpalka z rezervoarjem v Rodinah pri Trebnjem, urejeno s pomočjo okrajnega odbora Rdečega križa in prispevkov domačinov

● Kupujte vedno izdelke

BELOKRAJNSKE TRIKOTAŽNE INDUSTRIJE

»BETI« METLIKAI

V SOCIALISTIČNI DRUŽBI MORAO IMETI BOLNINICE VEDNO DOVOLJ KRVI ZA TRANSFUZIJO

Morda se uspeh Rdečega križa v prevzgoj članov vidi najbolj v uspehih, dobro organiziranih akcijah za darovanje krvi, ki dela v našem okraju že sedmo leto. Zrelost in vest socialističnega človeka se najlepše pokaza prav v tem, da daje svojo kri za življenje nepoznamemu, toda potrebnemu. Kdor daruje kri, ima lahko

prijetno zavest, da je rešil življenje morda materi ali očetevi stevilne družine.

Zdravemu človeku darovanje krvi ne skoduje, saj se kri hitro obnavlja, potrebnemu pa rešuje življenje.

Danes je že delate večja potreba po transfuziji zaradi pogostejših nesreč in zaradi izpolnjenih metod zdravljenja.

KAJ PA MALE ASANACIJE?

Danes je že splošno znano, kaj so male asanacije: urejanje in izboljševanje gnojnje in gnojnčnikov, jam ter greznici, načrte izvirnikov, vodnjakov, penerje pa uredivite kmečkih domačin in naselje. Ne pa vsak, da pomenijo asanacije naših vasi prvi temelj napredka in zdravja ter splošne gospodarske blaginje. Asanacije začenjajo dejansko preobrazbo okolje miselnosti na vasi v socialistično razumevanje in čustovanje. Premagujemo stolnico zakoreninjen sebičnost in nevoščljivost: »Jaz pa moj grunt — drugi me nč ne bričajo!«

Odlöčilni činitelji ne bi smeli nikjer pozabiti, da s tako majhnimi sredstvi ne dosegamo pravnik takoj velikih gospodarskih, moralnih, higieničnih in političnih uspehov kot prav pri malih asanacijah.

Vsak začetek je težak in še posebej, če je treba prelomi

stih prispevali za blaginjo skupnosti.

In tako druga za drugo ranjejo druga za drugo vodoprovodne zgradbe po vsem okraju in spodbujajo druge vasi, da jih posnemajo. Spoznavajo, da je treba pozabiti: drobna nesoglasja in se ravnat po načelu Rdečega križa: »Pomagajmo drug drugemu!« Zato pribujejo: »Mi vendar ne smemo zaostajati za njimi!«

Odlöčilni činitelji ne bi smeli nikjer pozabiti, da s tako majhnimi sredstvi ne dosegamo pravnik takoj velikih gospodarskih, moralnih, higieničnih in političnih uspehov kot prav pri malih asanacijah. Doslej smo na novo zgradili 117 objektov.

lokdo pomislí, kako mi starejši grešimo proti otrokom, ko ob raznih slovenskih pijuvinu vino, otrokom pa ne damo primerno pijačo! Vsaj za take primere naj imajo gospodinje pripravljene okusne sadne sokove, ki jih vsi mladi radi pijejo, in ki jih koristijo, saj pospešujejo zdrav telesni in duševni razvoj.

KAJ DELA KOORDINACIJSKA KOMISIJA

Da bi razdeljevanje živil ameriške pomoči potekalo čim bolj pravčično, so bili pri okrajnem odboru kakor tudi pri občinskih odborih postavljene koordinacijske komisije. V njih sodelujejo zastopniki vseh množičnih organizacij in predstavniki ljudske oblasti. Prevezmajo material, skrbijo za skladanje, za prevoz in pravilno razdeljevanje materiala. Razdeljevanje pomoči je zelo težavno, pa je vendar na podlagi točnih navodil poteka v redu.

V začetku je bilo več pritožb, ker so ponekod ljudje videli le sami sebe, sedaj so pa pritožbe

ŠOLSKE MЛЕЧНЕ КУХИНЕ СКРБИО ЗА ВСЕСТРАНСКИ РАЗВОЈ ШОЛАРЈЕВ

V okraju imamo 151 šol s 25.288 učencami. Na 146 šolah delujejo šolske mlečne kuhinje. V njih dobitva 23.247 šolarjev toplo maleco. Vso moko in mleko daje Rdeči križ. Razen tega je v zadnjem letu dal za izgradnjo oziroma opremo kuhinj 2.215.837 dinarjev in svojih sredstev. Okrajni zavod za socialno zavarovanje pa je dal 500 tisoč dinarjev.

Danes nihče več ne vprašuje, ali so te kuhinje potrebne ali ne. Učenci pravijo, da brez njih ne bi več šlo. Pedagozi in zdravnički potrujejo, da je se dajati telesni in duševni razvoj ugodnejši kot poprej. Šolske kuhinje nimajo namena, da bi nadomeščale domačo prehrano, ampak da bi jo dopolnjevale, in sicer predvsem z živilskimi živilskimi sredstvami, ki so v mleku in kmetijstvu nujno potrebne za pravilen razvoj. Za vltaminski dodatek naj pa skrbijo izboljšanje v domu.

To ogromno delo zmore Rdeči križ samo s sodelovanjem požrtvovanih sodelavcev, ki so iz vrst prosvetnih in zdravstvenih delavcev pa tudi mnogih drugih javnih delavcev. Z nam uspešno sodelujejo vse množične organizacije. Za delo Rdečega križa imajo polno razumevanje okrajni ljudski odbor, Okrajni zavod za socialno zavarovanje in tudi nekateri občinski ljudski odbori.

Inž. IVO ZOBEC

KULTURNI TEDEN V KRMELJU

DPD Svoboda je priredila v času od 25. aprila do 1. maja kulturni teden z raznimi prireditvami. Kulturni teden je uspel, vendar obisk na poznečnih prireditvah ni bil tak kot smo pričakovali.

Ustanovljena je osnovna organizacija ZK v gradbenem podjetju »SAVA«

Gradbeni podjetje »Sava« v Vidmu-Krškem je poznano v vsem Spodnjem Posavju, kjer opravlja razna gradbina dela. Ceprav to podjetje deluje že več let, še doslej ni imelo svoje osnovne organizacije.

Posebna problematika podjetja pa je narekovala, da ustavljajo svojo organizacijo ZK.

Občinski komite ZKS kakor tudi komunisti v omenjenem podjetju so spoznali, da je treba cimprije ustanoviti osnovno organizacijo. To sklep so pred kratkim uresničili in ustavili organizacijo ZK ter izvolili za sekretarja tov. Džoka Andrijevića.

Ta ustavitev je važna za politično usmerjanje dela, za sindikat, za delavsko samoupravljanje in za vsklajevanje

odnosov med ljudmi. Ugotovili so, da je v kolektivu mnogih mladih delavcev, ki izpoljujejo pogoje za sprejem v ZK, toda za njih se ni nihče resnje zavzemal. Te pomajniki potrujejo, da se dajati telesni in duševni razvoj ugodnejši kot poprej. Šolske kuhinje nimajo namena, da bi nadomeščale domačo prehrano, ampak da bi jo dopolnjevale, in sicer predvsem z živilskimi živilskimi sredstvami, ki so v mleku in kmetijstvu nujno potrebne za pravilen razvoj. Za sklep do uresničili v doglednem času.

Gradnjo severnega pristanskega v Splitu bodo letos nadaljevali in porabili za potrebo opremo 470 milijonov dinarjev. Od tega bo šlo približno 100 milijonov za gradnjo vzhodnega skladista, ki ga bodo začeli graditi naslednji mesec. Lani je bilo za gradnjo tega pristanskega objekta porabljenih okoli 700 milijonov dinarjev.

B. D.

»PRIMORJE« je nova linjska ladja, ki so jo pred kratkim spolnili v ladjetnici 23. maj na Reki. Ladja je tretja v seriji šestih, ki jih ladjetnica gradi za Jugoslovansko linjsko plovbo in ima nosilnost 10.500 ton. Predvidoma bo plula med Jadranom in Severno Ameriko.

Prvi obrat nove tovarne trikotaze je začel delati 1. maj v Strugi v Makedoniji. Za dograditev tega objekta so porabili 116 milijonov dinarjev. Po dograditvi drugega obrata za proizvodnjo svinje in bombažne trikotaze bo nova tovarna dosegla približno 1.000 dinarjev brutto proizvodnje letno.

ZA OBČINSKI PRAZNIK — 15. MAJ — ČESTITA VSEM SVOJIM ODJEMALCEM, POSLOVNIM PRIJATELJEM IN PREBIVALCEM TREBANJSKE OBČINE

Trgovsko podjetje Trebnje

SPORT ☆ TELESNA KULTURA ☆ ŠPORT ☆ TELESNA KULTURA ☆ ŠPORT ☆ TELESNA KULTURA

Zletni odbor je zasedal

Zletni odbor za pripravo Zleta bratstva in enotnosti je 5. maja razpravljal o sodelovanju organizacij v sredstvih. Za telovadni nastop članov na stadiionu ima Partizan v obdobju vključenih predmalo podprtih ljudi v televizijah organizacij. Težavo hosta opravljala podobredor sindikata in Partizana s sodelovanjem tako, da bodo vrzel zamenjali člani kolektivov. Najbolje se so doslej pripravljajo na zlet gasile, Rdeči križ in LMS. Mladinska organizacija bo moralna poskrbeti za čim večjo udeležbo kmečke mladine. Organizacije, ki v pripravah sodelujejo, imajo

Neve obrate je pred dnevi svetovno odprto zagrebško podjetje Radioindustria. Podjetje bo že letos prizadujo 50.000 raznih tipov radijskih sprejemnikov, 10.000 televizorjev in več tisoč električnih generatorjev. Razen tega bo že letos prizadujo prvi gospodarski tranzistorji in silicijeminkov in zato tudi s prizadujmo večjih tranzistorjev in silicijeminkov ter televiziskih sprejemnikov domače proizvodnje.

Podvojeni utrip v Trebnjem

Ne bodo igrale fanfare, ne grmeli topovi in tudi raznobarne rakete ne bodo razsvetljave neba. Prebivalci občine Trebnje bodo navzicle temu domočno poslavili svoj občinski praznik. Že teden dni prej so dale to sluti mrzlične prošlage.

Vodovod jih najbolj žuml. Črti izkupnih jarkov se vztrajno pomika od Krtine naprej proti Trebnjem. V Sentovrenetu voda že teče, septembra bo tudi v Trebnjem. Na Catežu in na Mirni ljudje prav tako že zdravo pitno vodo. Zgled Trebanjev jih je pritegnil. Catežani bodo letos zgraditi zajetje z zbiralnikom in potegnili cevorod vsaj do osnovne šole, na Mirni pa letos le zajetje. Kmetijska zadružna gradi sušilnico vrtnin; vodo bodo potrebovali za čiščenje. Tudi Destilacija DANA težko izhaja brez vodovoda. Prebivalci povsod pridno pomagajo.

Cesta skozi Trebnje je že asfaltirana. Letos bodo položili še pločnike, pa bo prahu in blatu odšenkalo Novo sodobno gostišče Grmada v Trebnjem bo že na občinski praznik sprejeti prve goste. Točilnica, soba za abonente, dve tuijski sobi, 4 ležišča, sodobne sanitarije in preurejena kuhinja, katerka, lep gostinski obrat. Stavilo leštiš bodo počasi povečali.

9. maja je 40 deklet in žena pričelo obiskovati tečaj za pleštijo. Se letos bo v Trebnjem stekla plietlina konfekcija, 90 žena in deklet bo delalo v dveh izmenah. Stirje šivalni stroji in 33 plietilni strojevi bo s pomočjo pridržil rok delale pleteno otroško konfekcijo. Primerne prostore so našli na stanem Marofu; z majhnimi sredstvi jih bodo preuredili.

Kam usmerja letoski družbeni plan gospodarstva? Predvsem v kmetijstvu, 60 odstotkov zemlje je že zajete v pogodbenem sodelovanju. Krompir je glavni pridelek, travnštvo in regulacija Temenice bosta pripomogla k razvoju govorereje. Na Mirni raste industrijski središče. Tovarna šivalnih strojev in destilacija sta

ELEKTRIKA V GLOGOVOM BRODU

* Kar verjeti ne moremo, da smo res dobili elektriko, modrijejo ljudje v Glogovem brodu, kjer je nekaj dni pred prvim majem zasvetila elektrika. Precej truda in materiala so vložili tamkajšnji prebivalci, velik delež pa je prispevalo podjetje Elektro Videm-Krško, ki je zgradilo v Artičah nov transformator. Ta daje močnejšo luč Artičanom in napaja omrežje za Glogov brod.

DA BI BILE ZADOVOLJENE POTREBE PO ELEKTRIČNI ENERGIJI NA NAŠEM OBMOČJU, BI BILO TREBA ZGRADITI ŠE DVA TRANSFORMATORJA: enega v Dečnem selu, drugoga v Arnovem selu. Preko vaških organizacij SZDL so že pričeli delati. Ko bodo končana, šahovska, vrtnarška, živilska, učna in drugega dela na glavnem pomladanska dela in ko bo zbranih dovolj sredstev, bodo gradnjo dokončno speljali.

AKCIJA PIONIRJEV IN MLADIH ZADRŽNIKOV

Pionirji, in mladi zadružniki uspešno tekmujejo. Mimo šolskega dela se ukvarjajo tudi z

tam. Mokronog ne zaostaja mnogo; obrat Telekomunikaciji se lepo razvija. Lepo bodočnost ima tudi Vrbopleterstvo. Za več kot milijard dinarjev naročili imajo, tako da vsega ne bodo zmogli.

Turizem obeta veliko. Catež je bil pred vojno priljubljena izletniška točka. Debenc bo zaživel bolj kot doslej, le cesto bo treba zgraditi. Trgovinske lokale v Trebnjem bodo letos preuredili.

Družbeni plan za leto 1959 je bil izpoljen, le v kmetijstvu je bil manjši izpad. Krvlji so bili preveliki plani za setev pšenice, ki na trebanjskem območju ne uspeva posebno. Zato bodo letos sadili toliko več krompirja. 283 milijonov dinarjev in-

vesticij bodo vložili v občini po družbenem planu za leto 1960, od tega kar 92 milijonov dinarjev negospodarskih. Vodovod je pač draga stvar. Lani so zgradili šeststanovanjski blok, letos gradijo drugega. Tudi na Mirni se odločili za gradnjo stanovanj. Tovarna se razvija, potrebuje strokovnjake, ti pa zahtevajo stanovanje.

Socialistična zveza je po občinih zborih vidno napredovala. Članov je vse več, odstotek se giblje okoli 55, saj so razdelili kar 6.000 članinskih izkazovalcev. Osnovne organizacije so z delovnimi programi ljudi pritegnile, občinsko tekmovanje pa jih je razvijelo. Najboljši so zdaj na Catežu, v Mokronogu in na Bištrici.

PROGRAM OBČINSKEGA PRAZNICA V TREBNJEM

14. maja ob 20. uri: slavnostna akademija v Prosvenem domu

15. maja ob 5. uri: budinica

15. maja ob 7.30 uri: nastop pionirskih pevskih zborov

15. maja ob 9. uri: slavnostna seja občinskega ljudskega odbora

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

Takšno je Trebnje danes, južri bo še veseljše in boljše, saj občani delajo in hkrati ustvarjalno razmišljajo o bodočnosti.

DOLENJSKI LIST

14. maja ob 20. uri: slavnostna akademija v Prosvenem domu

15. maja ob 5. uri: budinica

15. maja ob 7.30 uri: nastop pionirskih pevskih zborov

15. maja ob 9. uri: slavnostna seja občinskega ljudskega odbora

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30: prihod slavnostne povorke na zborovanje pri spomeniku padlih borcev

15. maja ob 9.30

SMRT NA VRVI

Minila sta dva moreča tedna. V noči od 15. na 16. oktober 1946 naj bi bila sodba izvršena. Strogo tajno varujejo dan in uro, toda vsi obsojeni splošno nadujojo s 14. oktobrom.

Medjem je prejel zavezniški nadzorstven svet v Berlinu še nekatere uradne prošnje za posilstvitev. Prav tako je bila vela vrsta zasebnih prizadevanj, katera so prejeli feldmaršal Montgomery, predstnik Truman, britanski ministriški predstnik Attlee, in celo Vatikan je bil po daljnosežnih stikih naprošen za posredovanje. Bob so steno: sodba je obvezovala!

V nürnbergskih zaporih so dnevi polzeli dalje. Poostreni varstveni ukrepi so obdajali kandidate smrti. Celice so ostale ponoči razsvetljene, skražarji niso smeli umakniti oči z jetnikov. Dr. Pflücker je opisal v svojih spominih, kako je minilo to moreče obdobje takanja:

Jodi je bral Wilhelma Raabeja. Frank je kazal vsakikrat, kadar ga je obiskal zdravnik, vselej obraz in je navdušeno govoril o knjigi Franzja Werfia. Pesem o Bernhardtetti, Ribbentrop je imel vedno na jeziku vprašanje, kje pač bo justificacija. Keitel je prosil dr. Pflückerja: »naj vendar reče organistu, ki zvečer rad zaigra nekatere pesmice, naj ne igra več uspavanke!« Spi moje dete, napis, ker mu vzbuja posebno dožne spomine.

... S tem je uganka Göringovega samomora rešena — vaj do roba verjetnosti (Göring se je namreč medtem zatruljal, verjetno s ciankalkom). Pojasnilo o načinu samomora je zapustil v pismu na ameriškega stražnega častnika, za javnost pa je ostala uganka Göringovega samomora pravzaprav nepojasnjena — op. uved.).

V Nürnbergu pa so bile vse te reči dne 15. oktobra 1946 še davite v temo. Ta in ta je bil sumljen, da je obtoženec št. 1 resl' vslil. Sam Andrus se je dal posledic za svojo vojaško kariero in naposled je senzacionalni dogodek treščil v svet zekop bomba in izrinli poročilo o justifikacijah z naslovnim strani časopisa.

Pa naj je Göringov samomor, teh poslednjih minutah še tako zmedel varnostne in jetnike oblasti, vendarle v ničemer ni sprevrgel nastanko izdelane načrta justifikacije.

Du bo čim manj nesreč!

- Ne vozite vštric!
- Ne obremenjujte kolesa!
- Vozite ob robu cest!
- Dobre zavore — varna vožnja!
- Ne vozite brez luči!
- Ne vozite, če ste pili alkohol!
- Starši, poučite otroku o pravilni vožnji kolesa!
- Rdeče odbojno steklo — varna vožnja!
- Previdna vožnja — varna vožnja!
- Na cesti niste sumi!

Tig pred eno zjutraj, dne 16. oktobra 1946, so zažvenkljali zapahi na Ribbentropovi celici.

»Zaupam v kri jagmeta, ki odrešuje grehe sveta,« je reklo Ribbentrop s priptimi očmi. Dva ameriška vojaška policijska, z belim opasi in srebrima čeladama, sta ga vzelna v sredo. Zdaj pa na pot tja čez dvorišče, ki telovadnicu.

V jarko razsvetljenem prostoru stope tri črno opleskanega ogrodja, Trinajsti leseni stopnic drži tja gor na ploščad, nad katero se dvigajo vislice. Pojavimo s stvarnimi besedami zdravnika dr. Pflickerja: »Ob-

Ob 1.01 privedejo Ribbentropa v telovadnico.

Vse mora biti naglo opravljeno. Rabljeva pomočnika zvezeta Ribbentropu roke. Na poziv mora glasno povedati svoje ime. Nato reče: »Bog ohrami Nemčijo! Moja poslednja želja je, da bi Nemčija ostala enotna in da bi se Vzhod in Zahod o tem sporazumela.«

Crna kapuca, Loputa. Poročevalci, ki jim niso dovolili vstopa in zdaj skrivajo preže pri stresnih oknih juštne palace, od koder lahko vidijo vsaj dvorišče in vhodna

V založbi zavoda »BOREC« v Ljubljani je pravkar izšla nadvise zanimiva knjiga v dveh delih: NÜRNBERSKI PROCES. Avtorja Heydecker in Leeha sta s to knjigo pogumno odgovorila na pereča vprašanja: Kdo je sprožil drugo svetovno vojno? Kdo je bil odgovoren za milijone žrtev in za veliko razdejanje, v kakršnem se je znašlo clovstvo pomlad 1945. Koga je bilo treba poklicati na odgovor? Na vsa ta pomembna vprašanja nam obsežno odgovarja knjiga, ki se bere kot napet roman. — Iz drugega dela knjige objavljamo danes odломek, ki govorji o usmrtnosti glavnih nacističnih kolovodij. — Vsem, ki se zanimajo za zgodovino II. svetovne vojne, toplo priporočamo nakup te zanimive zbirke usodnih dokumentov, ki sedi v vsako priročno knjižnico.

sojenec stopi na sama zaklopna vrata, na loputnico, ki se odpre takoj potem, ko je rabel nadelj objojencu vrv; obsojenec pada v spodnje nadstropje. Spodnje nadstropje vislice je zavezano s pregrinjalom, tako da se dogodki odigravajo skrito. Dva ameriška zdravniki nadzorujejo obesence in ugotavljata smrt.

»K temu je treba pripominiti, pristavlja dr. Pflücker, «da po obesjenju smrt ni takojšnjaja, pač pa omreževica-tolažba, ki sem jo lahko poprep deli vsem obsojencem.«

Vse naj se odvija naglo. V temi zdijo obrazy redkih prti: tu so štirje zavezniški generali, polkovnik Andrus, osem izbranih zastopnikov tiska, barvniški ministriški predstnik dr. Wilhelm Högl, ki so ga jadno poklicali v Nürnberg, zaračna na prito v imenu nemškega ljudstva. Vonj po whiskyju, neskafetju in virginskih cigareh, lebdi nad prizoriščem.

Vse se mora naglo odvijati. Master-sergeant (višji narednik) John S. Woods iz San Antonia v Tekssasu, the USA-hangman (ameriški rabel) ima dva pomočnika. Vsakega obsojenca privedejo v dvoran, z dvema črnima jermenoma mu zvezjejo roke na hrbit, nakar se povzpone po stopnicah na ploščad; vso pot ga vodita — na levu in desni — vojaška policijska Lopot.

Naslednji Hans Frank.

»Hvalezen sem za milo sodbo, ki mi je bila dodeljena,« reče Frank. »Boga prosim, da bi me milostno sprejel.«

Lopot zaklopni vrata.

Jarki pramen pada skoz vrata. Pojavita se vojaška policijska. S seboj bolj vlečela kakor vodita možaka v dolih belih spodnjicah. Streicher se je otepal in se ni hotel obleč, branil se je tudi na lastnih nogah opraviti poslednjo pot. Kar naprej odmeva njegovo vreščanje čevorišče:

»Heil Hitler! Hell Hitler! Hell Hitler!«

»Hell Hitler!« se silsi njegov poslednji vzteklik se skoz strešna okna justične palace in že ga pogoltni ropot smrte pasti.

15 izžrebancev

V torki dopoldne je komisija iz vrst članov udruženja in uprave pregledala približno 200 poslanih rešitev prvomajske nagradne križanke. Vedno rešitev je bila pravilno izžrebanai pa so bili:

1. nagrada — 3.000 din: Savica Brezovnik, Ulica prvih borcev, Brežice; 2. nagrada — 1.000 din: Ivan Slana, dijak, Sentlenart 116, pošta Brežice;

3.-15. nagrada — 13 knjižnih deli prejemajo:

Vida Kren, Zobna ambulanta Novi mesto, Metelj, Saje, Čakanjeva 33, Novi mesto; Nataša Lebar, Muška Sobota, Koledovska 7; Vinko Pavlin, Krimška 10, Ljubljana; dr. Ivan Lovšin, Brežice, Cesta prvih borcev 48; Peter Stopar, Florjanška 9, Šentvid; Redi Seljak, Luterška 13, Otroček ob Krki; Draguška Lilija, Birčna vas 1, p. Smihi; Majda Klemencik, Komu-

nala, Sevnica; Darja Berce, Mirna 37; Vera Lučevnik, Grosuplje 45; Jožica Lipšič, Kocenova 7, Ljubljana; Anton Seničar, Smolenja vas 42, p. Novo mesto.

RESITEV KRIŽANKE:

Vodoravno: 1. Stol, 5. vrtoglav, 12. lapor, 14. Jaden, 15. originalen, 17. KB, 18. VOS, 19. govor, 20. tri, 21. ak, poten, 23. orel, 24. Sisak, 28. korec, 29. kmeta, 30. trot, 31. tabor, 32. Brana, 33. rak, 34. Janez, 35. flor, 37. en, 38. rarog, 39. vratarni, 41. Koran, 42. Praga, 43. kai, 44. kai, 45. dasar, 46. Jezer.

Napovedana: 1. Slovenska 2. lapor, 3. opis, 4. Log, 5. Rijavec, 7. talon, 8. oder, 9. GEM, 10. LN, 11. vabila, 13. rigoroz, 16. noter, 17. Kreta, 20. trenerke, 22. pobeg, 23. omara, 24. streha, 25. Iran, 26. sok, 27. At, 28. kanoni, 29. krota, 31. Taras, 32. blago, 34. jara, 35. Fran, 36. villa, 38. rod, 39. trv, 40. jaz, 42. pa.

ZAKLJUČEK:

Vse je bilo izvedeno v skladu z določili odločitvenim komisijami.

PIŠE: Milan Mauer

PIŠE: Bojan, Jure in Mišo

<